

**UCHWAŁA NR 221/XXXI/21
RADY GMINY NOWA RUDA**

z dnia 10 marca 2021 r.

w sprawie zatwierdzenia Soleckiej Strategii Rozwoju Wsi Wolibórz na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.), **Rada Gminy Nowa Ruda uchwala, co następuje:**

§ 1. Zatwierdza się do realizacji Solecką Strategię Rozwoju Wsi Wolibórz na lata 2021-2025, przyjętą przez zebranie wiejskie, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowa Ruda.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Bożena Solek-Muzyka

SOŁECKA STRATEGIA ROZWOJU WSI WOLIBÓRZ

na lata 2021-2025

GMINA NOWA RUDA

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
I Charakterystyka miejscowości.....	4
1. Położenie.....	4
2. Powierzchnia, ludność.....	5
3. Historia miejscowości.....	7
II Inwentaryzacja zasobów miejscowości.....	9
1. Dziedzictwo kulturowe.....	9
2. Infrastruktura społeczna.....	13
3. Kapitał społeczny i ludzki.....	14
4. Infrastruktura techniczna.....	15
III Mocne i słabe strony miejscowości, szanse rozwoju i zagrożenia - analiza SWOT.....	17
IV Plan działań na lata 2021 -2025.....	19

WSTĘP

Opracowanie Sołeckiej Strategii Rozwoju dla wsi Wolibórz ma na celu sformułowanie planu rozwoju poprzez :

- charakterystykę miejscowości,
- analizę zasobów wsi,
- ocenę mocnych i słabych stron wsi, jej szans rozwoju i zagrożeń,
- wypracowanie planu i harmonogramu działań.

Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi jednocześnie niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe pochodzące z funduszy krajowych oraz europejskich.

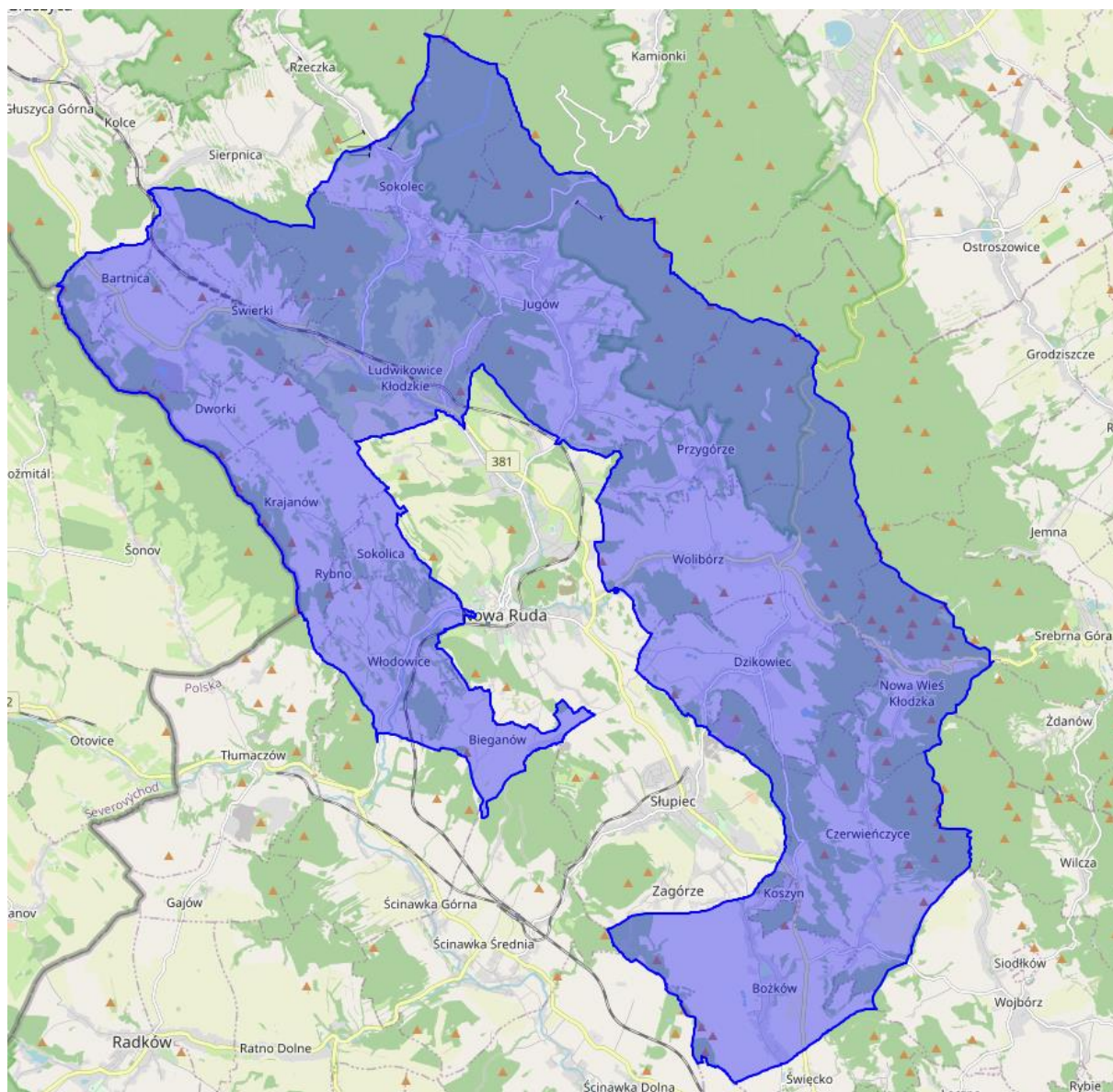
SołECKa Strategia Rozwoju Wsi Wolibórz to dokument, który określa koncepcję działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2021-2025. Ma on charakter otwarty, stwarzający możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych.

Idea rozwoju wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard oraz podwyższy jakość życia.

I CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

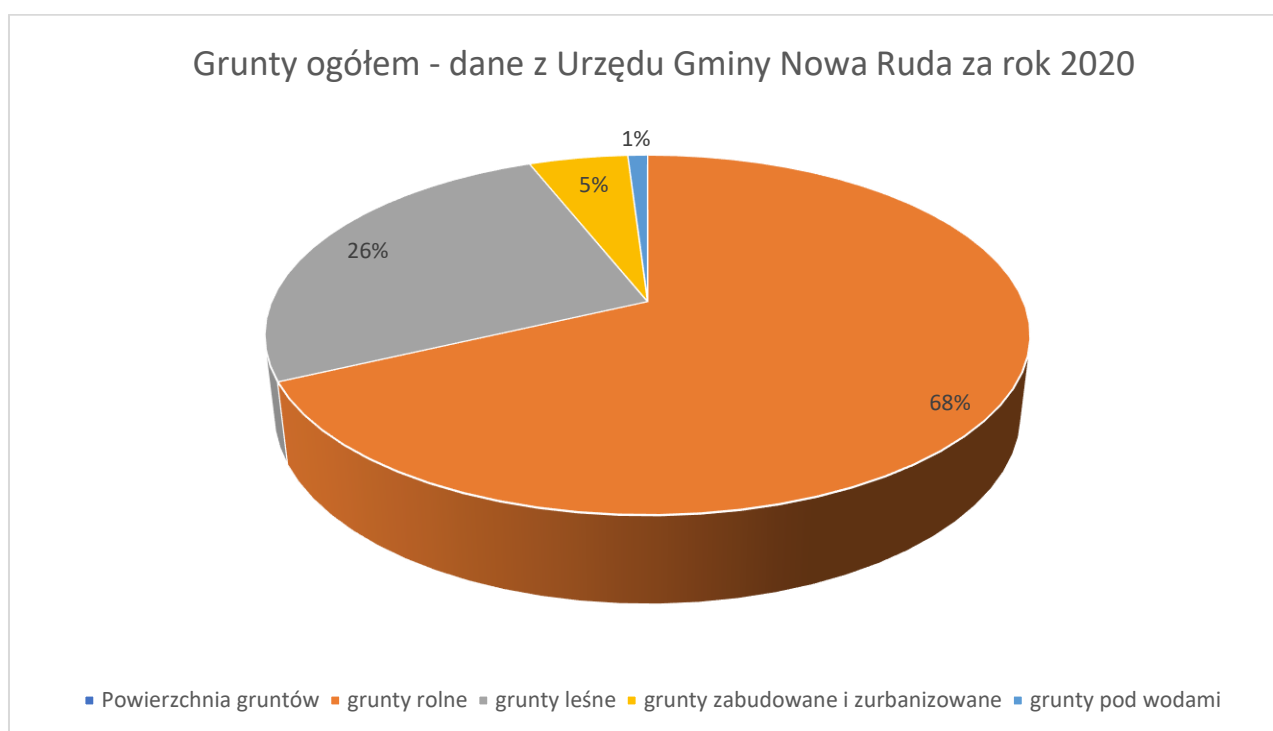
1. Położenie

Miejscowość Wolibórz położona jest u podnóża Gór Sowich w dolinie potoku Woliborki, między Obniżeniem Noworudzkim a Garbem Dzikowca. Przebiegają przez nią 2 drogi wojewódzkie: droga nr 384 do Łagiewnik przez Bielawę i Dzierżoniów oraz droga nr 385 do Ząbkowic Śląskich i Nowej Rudy.

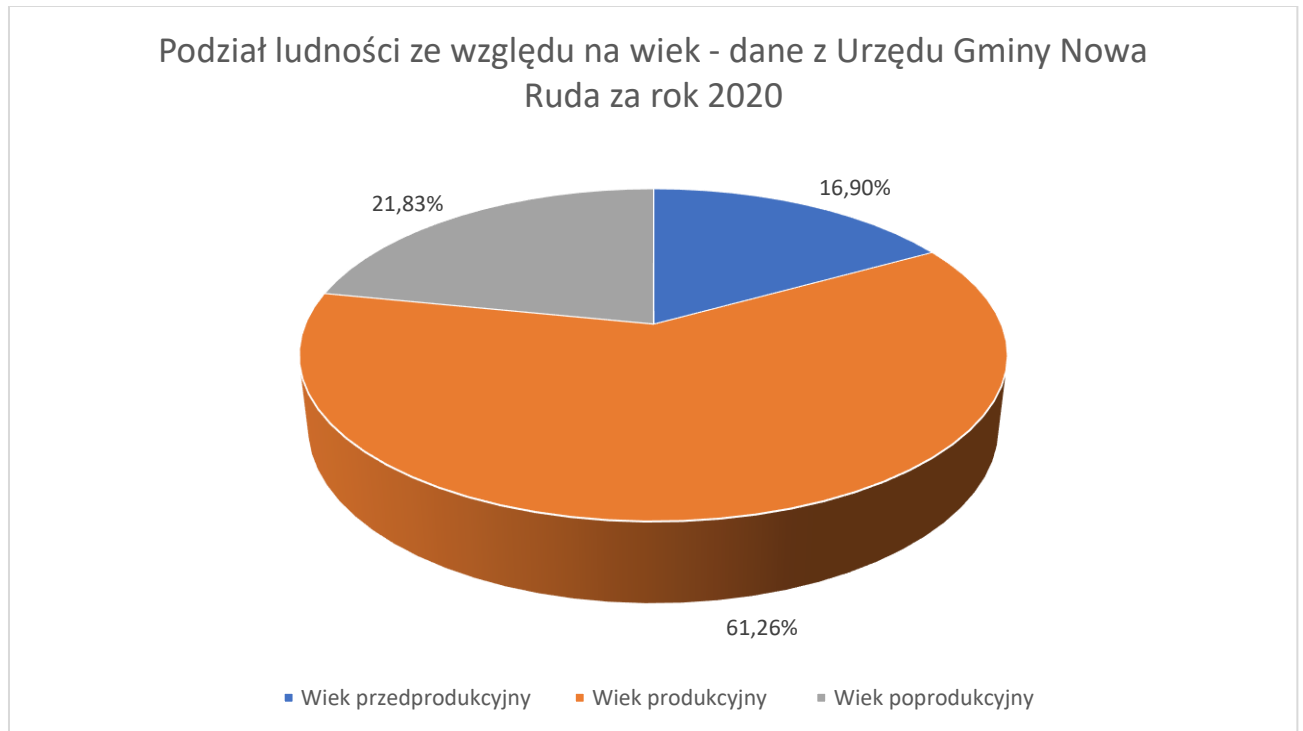
2. Powierzchnia, ludność

Powierzchnia gruntów w miejscowości Wolibórz wynosi 1235 ha, z czego grunty rolne stanowią 849 ha tj. 68% ogólnej powierzchni, 26% stanowią grunty leśne, 5% to grunty zabudowane i zurbanizowane a 1% grunty pod wodami.

Według danych z Urzędu Gminy w Nowe Rudzie w 2020 roku liczba ludności we wsi Wolibórz wynosiła 994 osoby, z czego 483 mieszkańców to kobiety a 511 mężczyźni.

Poniższy wykres obrazuje, że 61,26% mieszkańców Woliborza jest w wieku produkcyjnym, 16,90% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,83% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Poniżej przedstawiono tabelę z podziałem mieszkańców Woliborza według płci i wieku. Z tabeli wynika, iż największą grupę stanowią osoby w wieku od 18-65 lat.

Statystyka stałych mieszkańców według płci i wieku dla miejscowości Wolibórz – dane z Urzędu Gminy Nowa Ruda za rok 2020

Mężczyźni		Kobiety	
Wiek	Liczba	Wiek	Liczba
0-6	22	0-6	30
7-18	68	7-18	48
18-65	347	18-60	262
>65	74	>60	143
SUMA	511	SUMA	483
RAZEM	994		

3. Historia miejscowości

Wolibórz jest jedną z najstarszych miejscowości w rejonie. Jego początki sięgają końca XIII wieku, kiedy to znany był jako Volpersdorf.

Początkowo była to wieś królewska. Jej losy związane były z dobrami noworudzkimi, w skład których wchodziła do 1624 r.

W XVII w. wieś była zamożna. Działo tu kilkanaście warsztatów tkackich i ponad 20 rzemieślników. Wpływało to na dostatek ludności i rozwój budownictwa mieszkaniowego. Mieszkańcy pracowali także m.in. w gorzelni, cegielni i leśnictwie. W 1697 r. baron Hemm von Hemmstein uruchomił we wsi pierwszą kopalnię węgla *Volpersdorf*. Liczniejsze ślady wydobywania pochodzą z końca XVIII w. kiedy to funkcjonowała kopalnia *Valentin*, przemianowana po modernizacji na *Neuer Valentin*. W 1791 r. wydobywano z niej 1400 ton węgla.

We wsi istniała szkoła parafialna, plebania, a w jej obręb wchodziły: Przygórze i Podlesie.

W 1825 r. wieś liczyła już 174 domy, do istniejących w tym czasie obiektów dołączyły: browar, gorzelnia, 2 młyny wodne, tartak, cegielnia i 2 folwarki. 31 lat później otwarto hutę żelaza, działało 47 krosen bawełnianych, 3 lniane, oraz 15 tkaczy sukna.

Około XIX w. zaczęto wykorzystywać turystyczne walory wsi. Działała karczma i punkt informacyjny GGV. Ze względu na atrakcyjne położenie Wolibórz był często uczęszczany przez turystów.

Na początku XX w., dzięki linii kolejowej, atrakcyjność miejscowości wzrosła. Stało się to za sprawą powstania Kolei Sowiogórskiej zbudowanej w latach 1899-1902. Odcinek, który przechodził przez Wolibórz został oddany do eksploatacji w sierpniu 1902 roku. W 1906 r. kolej połączyła Wolibórz ze Srebrną Górą i linią w Słupcu. W głównej części Woliborza budowano wówczas stację kolejową. Niestety po 1945 r. zawieszono kursy pomiędzy wsią a Srebrną Górą a tory rozebrano.

Pierwsi Polacy we wsi nad Woliborką pojawili się podczas drugiej wojny światowej, zesłani na roboty przymusowe. Zatrudniono ich w kopalni *Rudolph* i hucie *Barbara*. Po zakończeniu wojny zostali oni w Woliborzu. Nowi Woliborzanie w większości albo przejmowali poniemieckie gospodarstwa rolne, albo wybierali zawód górnika.

We wrześniu 1945 r. uruchomiono polską szkołę i urząd pocztowy. Opiekę lekarską zapewniał przez pierwsze lata doktor Bernard Kolbe, niemiecki lekarz z Jugowa.

Od 1950 roku działał we wsi LZS *Słowianin*, w którym funkcjonowały sekcje piłki nożnej, piłki siatkowej i tenisa stołowego.

II INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

1. Dziedzictwo kulturowe

Kościół św. Jakuba

Wzmianka o drewnianej świątyni pochodzi z 1362 r. Przed 1514 r. wzniesiono gotycki, murowany kościół, w wieku XVIII przebudowywany przez ród von Hemm. Najcenniejszym zabytkiem kościoła jest chrzcielnica, ołtarz główny z belkowaniem, wspierany przez dwie pary kolumn korynckich oraz ambona w kształcie łodzi z 1780 r., jedno z nielicznych dzieł tego typu w kraju. Jej charakterystyczną cechą jest brak masztu i żagla. W ich miejsce nieznany artysta wyrzeźbił symboliczny raj w postaci góry porosłej palmami, na której pasą się owce pod opieką św. Piotra. Na środku nawy znajduje się płyta nagrobna ostatniego właściciela Woliborza z rodu von Hemm z żoną. Obrazy na ścianach, figury Matki Bożej, św. Nepomucena i św. Sebastiana pochodzą z XIX wieku. Rzeźby wykonali artyści z Tyrolu.

Krzyż pokutny

W pobliżu domu nr 130 stoi duży krzyż pokutny o wymiarach 118x88x18 cm, wykonany z czerwonego piaskowca. W przeszłości istniał jeszcze jeden, który stał na gruncie prywatnym Karla Pohla. Niestety krzyż znajduje się na liście krzyży zaginionych. Krzyże pokutne były wznoszone przez zabójców w miejscu, w którym dokonało się morderstwo.

Figura św. Jana Nepomucena

Przy drodze prowadzącej do kościoła św. Jakuba Apostoła, na zdobionym cokole stoi kamienna, barokowa figura św. Jana Nepomucena. Na frontowej ścianie postumentu widnieje napis: "S./ Ioannis /Nepomucene/Ora pro nobis" (Św. Janie Nepomucenie, módl się za nami). Z tyłu natomiast widnieją dwie daty: 1773 - rok wykonania pomnika przez J. Herdena i 1933r., w którym pomnik poddany został renowacji.

Druga figura świętego Nepomucena stoi przy drodze wiodącej przez Podlesie.

Pensjonat Leśny Dwór

Dwór właściwy Dominium został ukończony, zgodnie z tablicą pamiątkową w 1531 r., pod panowaniem Jakoba Stillfrieda. Rozbudowany w 1830 r. i kilkakrotnie przebudowywany. Zachowany oryginalny układ wnętrz ze zdobieniami w postaci sklepień, sztukaterii i oryginalnymi elementami wyposażenia (np. piece). Znajduje się on u podnóża Gór Sowich. Obecnie funkcjonuje jako zajazd turystyczny „Leśny Dwór” z campingiem. Za dworem został założony barokowy park, z którego zachowała się kilkusetletnia aleja bukowa, jako pomnik przyrody.

2. Infrastruktura społeczna

Najważniejszym we wsi miejscem wspólnych spotkań, przestrzenią dla organizowania się lokalnej społeczności jest budynek Sali Myśliwskiej. Obiekt znajduje się przy skrzyżowaniu dróg do Srebrnej Góry, Słupca i na Przełęcz Woliborską oraz w pobliżu dawnej stacji kolejowej. Budynek przeszedł gruntowny remont i termomodernizację w roku 2017, dzięki środkom unijnym zdobytych przez władze Gminy Nowa Ruda.

Ponadto we wsi funkcjonują:

- Przedszkole Samorządowe,
- Biblioteka Publiczna Gminy Nowa Ruda Filia nr 5, mająca swoją siedzibę w budynku szkoły,
- świetlica wiejska mieszcząca się w wyremontowanym budynku Ochotniczej Straży Pożarnej,
- publiczny ośrodek zdrowia, będący punktem szczepień i przyjęć lekarza ogólnego.

3. Kapitał społeczny i ludzki

Koło Gospodyń Wiejskich

To jedno z najstarszych kół w okolicy. W 1956 roku założyła je Salomea Duszevska. W latach sześćdziesiątych kierowała nim Adela Knop. Działalność była jednak niesystematyczna i w końcu zanikła. Dopiero w 1978 roku odrodziła się działalność KGW pod kierownictwem Anieli Szner. Liczyło ono 27 członkiń. Zajmowały się tradycyjną wtedy działalnością, rozprawdaniem kurcząt, paszy, organizacją imprez wiejskich i dożynek. W 1985 roku przewodnictwo objęła Honorata Kleimann. Zainicjowała ona utworzenie w tym samym roku zespołu *Woliborzanki*, któremu towarzyszyli również muzycy.

Woliborzanki wielokrotnie zyskiwały uznanie na większym forum, kilkakrotnie były w czołówce konkursu na przyśpiewki ludowe na Fecie Agroturystycznej w Szczytnej (ostatni raz w 2005 roku zajęły pierwsze miejsce). W 2004 roku Honorata Kleimann otrzymała za swą działalność Złoty Krzyż Zasługi. Z jej inicjatywy zaczęto organizować gminne spotkania wielkanocne, na których koła gospodyń wiejskich prezentowały stoły wielkanocne.

Aktualnie Koło Gospodyń Woliborzanki liczy 11 członkiń. Pod przewodnictwem Honoraty Kleimann uświetnia swoją obecnością imprezy okolicznościowe, bierze czynny udział w wystawach oraz koncertach, propagując i podtrzymując tradycje wiejskie.

Ochotnicza Straż Pożarna

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Woliborzu liczy obecnie 17 członków.

Dysponuje ona średnim samochodem ratowniczo – gaśniczym MAN TGM 13.290, zakupionym w 2018 roku oraz samochodem Ford Transit. Wśród sprzętu, który jest wykorzystywany do akcji ratowniczo-gaśniczych, można wyróżnić m.in. nożyce Holmatro, motopompę pływająca M 8/8, przecinarkę Stihl, zestaw hydrauliczny, zestaw ratownictwa medycznego PSP R1.

Strażacy z OSP biorą udział w akcjach ratowniczych prowadzonych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska, wypadków oraz innych klęsk i zdarzeń.

Z dniem 27 czerwca 2019 roku Ochotnicza Straż Pożarna w Woliborzu włączona została do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

4. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na rozwój gospodarczy Woliborza. Podstawowe elementy infrastruktury technicznej to: sieć wodociągowa i gospodarka ściekowa, stopień zorganizowania sieci dróg i ich stan techniczny. Poziom rozwoju tejże infrastruktury może stanowić zarówno szansę, jak i barierę dla rozwoju miejscowości.

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej w Woliborzu wynosi 11 km. Jest to sieć poniemiecka, częściowo zmodernizowana. Woda do Woliborza dostarczana jest z ujęcia w Przygórzu, Jugowie oraz Woliborzu.

Gospodarka ściekowa

Na terenie Woliborza kanalizacja zbiorcza nie występuje. Mieszkańcy korzystają z indywidualnych rozwiązań opartych o zbiorniki bezodpływowe (tzw. szamba) lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Sieć drogowa

Układ drogowy miejscowości Wolibórz oparty jest zasadniczo o dwie drogi wojewódzkie: nr 384 prowadzącą do Łagiewnik przez Bielawę oraz nr 385 łączącą Nową Rudę z Ząbkowicami.

Drogi dojazdowe do posesji są drogami gminnymi.

Nawierzchnie dróg od wielu lat nie były modernizowane i wymagają generalnego remontu.

W roku 2018 wzdłuż drogi nr 384 rozpoczęto budowę chodnika. Do końca 2020r. wybudowano 300 z planowanych 740 metrów chodnika.

III MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI, SZANSE ROZWOJU I ZAGROŻENIA – ANALIZA SWOT

Celem analizy mocnych i słabych stron miejscowości, jej szans rozwoju i zagrożeń jest zdefiniowanie najważniejszych czynników –atutów i słabości obszaru, które mają wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy.

Poniższe zestawienie wskazuje na mocną stronę miejscowości w postaci atrakcyjnego położenia wsi, która powinna być umiejętnie wykorzystana do realizacji pojawiających się szans. Słabe strony rodzące określone zagrożenia winny być na tym obszarze umiejętnie neutralizowane.

Mocne strony:

1. Walory krajobrazowe i turystyczne.
2. Położenie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 384.
3. Bliskość Gór Sowich.
4. Aktywna i otwarta społeczność lokalna.
5. Dostępność oferty edukacyjnej i opieki przedszkolnej.
6. Infrastruktura sportowa

Słabe strony:

1. Niewystarczająca infrastruktura techniczna – brak kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, nieodpowiedni stan infrastruktury drogowej.
2. Brak dużych zakładów pracy.
3. Niewystarczająca ilość chodników, brak ścieżek rowerowych.
4. Uboga oferta zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
5. Niewielka baza noclegowa.
6. Brak bazy gastronomicznej.

7. Słaba dostępność komunikacji publicznej.

8. Niski poziom oświetlenia drogowego.

Szanse:

1. Rozwój agroturystyki i bazy gastronomicznej.

2. Budowa kanalizacji.

3. Budowa chodników i ścieżek rowerowych.

4. Dostępność terenów inwestycyjnych.

Zagrożenia:

1. Lokalne podtopienia.

2. Duży wzrost natężenia ruchu samochodowego.

3. Skażenia rzeki nieczystościami komunalnymi.

4. Emisja zanieczyszczeń środowiska pyłami i gazami.

IV PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2021 – 2025

1. Budowa kanalizacji sanitarnej.
2. Modernizacja i oświetlenie dróg gminnych.
3. Budowa ścieżek rowerowych i rozbudowa chodnika.
4. Regulacja koryta rzeki.
5. Udrożnienie rowów melioracyjnych.
6. Likwidacja dzikich wysypisk.
7. Działania zmierzające do ograniczenia emisji pyłów zawieszonych.
8. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
9. Renowacja obiektów zabytkowych.
10. Rewitalizacja budynku szkoły.
11. Promocja wsi.

Uzasadnienie

W dniu 6 marca 2021 roku odbyło się Zebranie Wiejskie sołectwa Wolibórz, na którym mieszkańcy podjęli uchwałę w sprawie przyjęcia Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi Wolibórz na lata 2021 - 2025.

Podjęta przez sołectwo inicjatywa ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, pobudzenie i uatrakcyjnienie miejscowości. Przygotowana Sołecka Strategia Rozwoju Wsi na lata 2021-2025 ma przyczynić się do zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promować obszary wiejskie, poprzez wykorzystanie jej naturalnych atutów – środowiskowych i turystyczno-rekreacyjnych. Ponadto przyjęta strategia stanowi jeden z kroków do działań mających służyć pozyskaniu środków na rozwój społeczno - infrastrukturalny sołectwa.

Z uwagi na możliwość rozwoju sołectwa Wolibórz oraz możliwość aplikowania przez Gminę Nowa Ruda o pomoc finansową w ramach różnych programów podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady

Bożena Sołek-Muzyka